

EN GOD OMVEJ

- Bevægelse i lokalområdet

– et forskningsprojekt om kommunalt igangsatte interventioner for fremme af fysisk aktivitet

1. Formålet med forskningsprojektet

Formålet med forskningsprojektet er:

1. At opnå viden om omfanget og karakteren af fysisk aktivitet i udvalgte lokalområder, hvor der igangsættes interventioner.
2. At opnå viden om hvordan omfanget og karakteren af fysisk aktivitet er påvirket af interventionerne blandt bestemte målgrupper i lokalområdet.
3. At opnå viden om planlægnings- og implementeringsprocessen forbundet med projektet EN GOD OMVEJ - Bevægelse i lokalområdet”.

2. Baggrund for forskningsprojektet

Studier viser, at manglende fysisk aktivitet blandt børn, unge og voksne er relateret til dårlig kardiovaskulær fitness og øget fedme. Ligeledes oplever fysisk inaktive et lavere selvværd og flere depressioner (Floriani & Kennedy, 2008). Der tiltagende evidens for, at faldet i fysisk aktivitet kan tilskrives karakteristika ved børn, unge og voksnes lokalmiljøer, der favoriserer inaktive former for fritid og transport (Dunton et al., 2009). Samtidig er det påvist, at de bolignære fysiske omgivelser har stor betydning for, hvor meget og hvordan børn og voksne dyrker idræt og bevæger sig (Troelsen, Roessler, Nielsen og Toftager 2008. Limstrand 2008. Dunton et al. 2009. Floriani & Kennedy 2008).

Undersøgelserne viser således, at især børn er fysisk aktive, der hvor de bor, og at der er en positiv sammenhæng mellem tilstedeværelsen af og nærheden til faciliteter, der kan bruges til fysisk aktivitet (fx parker, legepladser, rekreative områder og idrætsanlæg), og det fysiske aktivitetsniveau. Undersøgelser viser endvidere, at de åbne, gratis, ikke-specialiserede anlæg og faciliteter har større tiltrækning på de mindst fysisk aktive børn, end de specialiserede anlæg har, der i højere grad tiltrækker de mere fysisk aktive børn. Endelig har undersøgelser vist, at alternative, frie aktivitetsmuligheder med selvbestemmelse og et godt socialt miljø er fremmende for deltagelse i fysisk aktivitet. Det er summen af gode, attraktive forhold, der skaber et miljø, som gør børnene mere fysisk aktive.

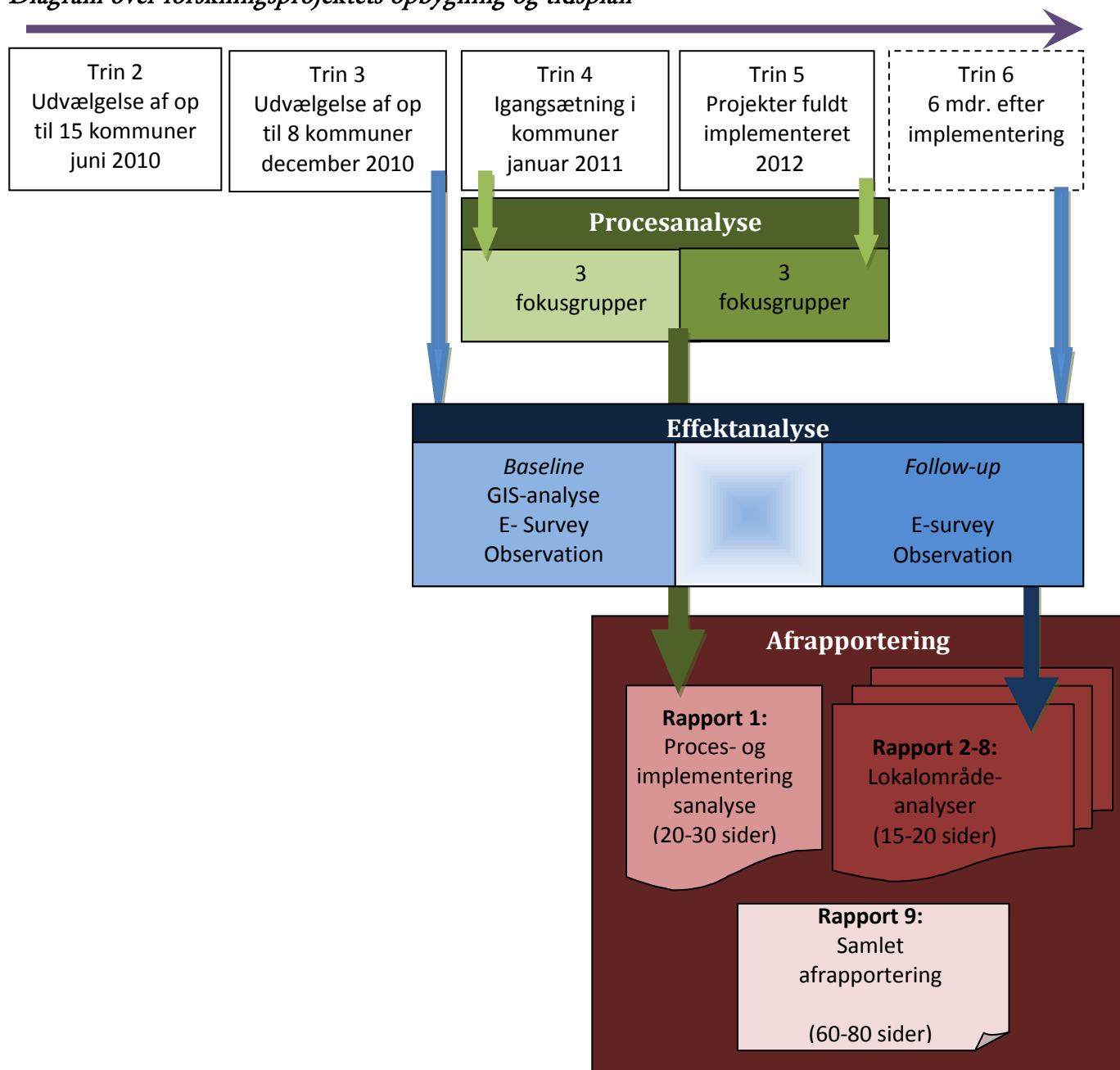
Imidlertid er der mere begrænset viden om, hvordan specifikke faciliteter optimalt indrettes i forhold til specifikke lokalmiljøer, og hvilken type adfærd konstellation af forskellige faciliteter medfører i forhold til fysisk aktivitet. Dette forskningsprojekt sigter på at belyse disse forhold samt sideløbende at undersøge, hvordan planlægnings- og implementeringsprocessen kan optimeres i forhold til en mere hensigtsmæssig procedure for at igangsætte fysisk aktiverende interventioner i kommunalt regi.

3. Forskningsprojektets indhold

Forskningsprojektet består overordnet af en procesanalyse og en effektanalyse med tilhørende afrapportering.

Nedenstående diagram illustrerer, hvordan forskningsprojektet er struktureret i forhold til fastlagte trin:

Diagram over forskningsprojektets opbygning og tidsplan

Procesanalyse

Procesanalysen har til formål at opnå viden om planlægnings- og implementeringsprocessen forbundet med projektet "EN GOD OMVEJ". Til det formål gennemføres i alt 6 fokusgruppinterview, der dels skal indfange viden om tværgående samarbejde mellem forvaltninger i udvalgte kommuner, og dels kortlægge planlægnings- og implementeringsprocesser i forbindelse med forebyggende og sundhedsfremmende interventioner i kommunalt regi

For at parallelt at følge processen gennemføres:

- 3 fokusgruppinterview fordelt på tre kommuner, der får tildelt midler til at realisere projektet
- 3 fokusgruppinterview efter implementeringen af projektet i samme tre kommuner.

Fokusgrupperne sammensættes internt i kommunen afspejlende de forvaltningsrepræsentanter og lokale aktører, der arbejder med projektet. Det tilstræbes, at der er gennemgående personer i fokusgruppinterviewene forud projekterne igangsættes og umiddelbart efter at projekterne er fuldt ud implementeret.

Procesanalysen danner afsæt for en samlet rapport, der afspejler den proces, der har kendetegnet perioden fra kommunens ansøgning til projektets gennemførelse.

Effektanalyse

Effektanalysen har til formål at undersøge om hvert af de lokale projekter indfrier fastlagte målsætninger samt medfører ændringer i adfærd og trivsel.

For hvert enkelt projekt fastsættes der ved opstart specifikke succeskriterier, som det pågældende projekt bliver evalueret i forhold til. Alt efter projektets formål og indhold vil succeskriterierne variere fra projekt til projekt. Effektanalysen, der består af en baseline- og en followup-undersøgelse i hvert af de op til 8 lokalområder vil belyse, hvorvidt det enkelte projekt indfrier de fastsatte succeskriterier. Herudover skal effektanalysen også kortlægge ændringer i selvrapporteret adfærd, sundhed, trivsel samt vurderinger af lokalområdets beskaffenhed i forhold til fysisk aktivitet, aktiv transport og social interaktion.

Baselineundersøgelsen består af en række GIS-analyser med henblik på at kortlægge lokalområdernes beskaffenhed i forhold til muligheder og barrierer for fysisk aktivitet forbundet med rekreative eller transportrelaterede aktiviteter. GIS-analyserne vil med afsæt i arealanvendelsen, infrastrukturen og antallet af anlæg og faciliteter til idræt, leg og bevægelse synliggøre graden af lokalområdernes bevægelsesvenlighed. Som validering af de objektive analyser gennemføres i hvert lokalområde som udgangspunkt en E-survey blandt 200 potentielle brugere, som det pågældende projekt i lokalområdet er målrettet til (fx børn, unge, voksne, ældre, kvinder, mænd, etniske grupper, sociale klasser mv.). E-surveyen vil bestå af en række spørgsmål med henblik på at indhente selvrapporterede oplysninger om adfærd og trivsel samt subjektive vurderinger af lokalområdets beskaffenhed. I tillæg hertil gennemføres 1-2 observationer i hvert lokalområde med henblik på en nærmere analyse af, hvordan lokalområdet anvendes i et hverdagsperspektiv.

Follow-up undersøgelsen gennemføres ca. 6 måneder efter projekterne i lokalområderne er fuldt implementeret. E-surveyen gentages blandt baseline-undersøgelsens respondenter med tillægsspørgsmål, der afdækker brugen og tilfredsheden med de færdiggjorte projekter. Som opfølgning gennemføres 1-2 observationer, der kortlægger ændrede bevægelsesmønstre foranlediget af interventionerne.

4. Den videnskabelige metode

Den videnskabelige metode er en kombination af det komparative og det longitudinelle design (tværsnits- og længdesnits-studier). Det antages, at lokalområderne, som inkluderes i forskningsprojektet, er meget forskellige i forhold til fysisk udformning, tilgængelige faciliteter, bevægelsesfremmende områder mv. De ensartede analyser og standardiserede dataindsamlingsmetoder giver mulighed for at sammenligne de forskellige lokalområder, og på den baggrund identificerer faktorer, der forklarer forskelle i aktivitetsmønstre. Samtidig giver det longitudinelle design mulighed for at registrere ændringer over tid i samme lokalområde. Den videnskabelige metode giver således på kort sigt mulighed for at påvise ændringer i adfærd, ligesom det er muligt senere at foretage opfølgingsstudier om fx 5 - 10 år for at undersøge, om efterfølgende indsatser har medført en blivende effekt.

5. Rapporter og formidling

Forskningsprojektets resultater formidles i to overordnede rapporter med fokus på hhv. planlægnings- og implementeringsprocessen og effekten af de igangsatte projekter. Hertil kommer op til 8 mindre rapporter med afgrænset fokus på de involverede lokalområder.

6. Tidsplan for forskningsprojektet

Februar - april 2010	<p>Som del af ansøgningsproceduren giver kommuner tilsagn om ved eventuel udvælgelse at levere GIS-data, foretage randomiseret udvælgelse af respondenter i de tilmeldte lokalområder ifølge fastlagt protokol, tilvejebringe postadresser samt indvillige i at dække udgifter i forbindelse med rekruttering af respondenter (tilmeldingsbreve, porto, rykkerbreve mv.)</p> <p>Endvidere skal der som del af ansøgningsproceduren indvilliges i at deltage i 2 fokusgruppeinterview (vinter 2011 og vinter 2012)</p> <p>Fokusgruppen skal være repræsenteret af involverede parter på tværs af eksisterende kommunale forvaltninger og øvrige lokalt forankrede sektorer.</p>
Januar 2011	<p>De deltagende kommuner (op til otte) leverer GIS-data, populationsdata samt øvrige relevante data for de pågældende lokalområder.</p> <p>Kommune udsender breve til tilfældigt udvalgte respondenterne i lokalområdet med information om deltagelse i E-survey og gennemfører to rykkerrunder med 14 dages mellemrum</p>
Januar-april 2011	<p>Baseline-analyser gennemføres på baggrund af GIS-data, E-survey og observation i de udvalgte lokalområder</p> <p>1. runde af fokusgruppeinterview gennemføres i tre udvalgte kommuner</p>
Januar 2012	<p>2. runde af fokusgruppeinterview gennemføres i samme tre kommuner som gældende for 1. runde.</p>
Februar – september 2012	<p>Follow-up analyser gennemføres med tilhørende afrapportering for hvert lokalområde.</p>
Juni 2012	<p>Procesanalyse afrapporteres</p>
December 2012	<p>Samlet afrapportering.</p>

7. Budget for deltagende kommune

Tilmeldings brev			Styk		
Følgebrev	kr	0,20			
A5-rudekuvert	kr	0,28			
Svarkurvert	kr	0,28			
Kuvertering	kr	0,50			
	kr	1,26	1200		kr. 1.512
Spørgeskemaer (baseline + followup)					
Følgebrev	kr	0,20			
Skema	kr	4,00			
A4-boblekuvert	kr	1,50			
Svarkurvert	kr	0,40			
Kuvertering	kr	0,50			
	kr	6,60	800		kr. 5.280
Opfølgingsbrev (baseline + followup)					
Følgebrev	kr	4,00			
A5-rudekuvert	kr	0,28			
Kuvertering	kr	0,50			
	kr	4,78	600		kr. 2.868
Porto (baseline + followup)					
Tilmelding sendt	kr	5,50	1200	kr. 6.600	
Tilmelding retur	kr	5,50	500	kr. 2.750	
Spørgeskemaer sendt	kr	12,50	800	kr. 10.000	
Spørgeskema retur	kr	12,50	600	kr. 7.500	
Opfølgning sendt	kr	5,50	600	kr. 3.300	kr. 30.150
Samlet udgift pr. deltagende kommune					kr. 39.810

8. Estimeret tidsforbrug for deltagende kommune

Indsamling og tilrettelæggelse af GIS-data	30 timer
Indsamling af befolkningsdata	3 timer
Udtrækning af cpr.nr.	2 timer
Trykning og kuvertering ifm. tilmelding, spørgeskema, rykkerbreve	35 timer
Samlet timeforbrug	70 timer
For udvalgte kommuner til procesanalyse 2 x 1½ time fokusgruppeinterview for min. 6 personer	18 timer

9. Litteratur

Dunton, G. F., Kaplan, J., Wolch, J., Jerrett, M., & Reynolds, K. D. (2009). Physical environmental correlates of childhood obesity: a systematic review. *Obes. Rev.*, 10, 393-402.

Floriani, V. & Kennedy, C. (2008). Promotion of Physical activity in children. *Curr. Opin. Pediatr.*, 20, 90-95.

Limstrand, T. (2008). Environmental characteristics relevant to young people's use of sports facilities: a review. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 18, 275-287.

Troelsen, J., Roessler, K.K., Nielsen, G. og Toftager, M. (2008). De bolignære områders betydning for sundhed. *Movements 2008: 4*. Institut for Idræt og Biomekanik.

Pilgaard, Maja (2009). Danskernes sports- og motionsvaner. Idrættens Analyseinstitut.

Nielsen, Gert og Ibsen, Bjarne (2008). Kommunale forskelle på børns idrætsdeltagelse. En undersøgelse af fire kommuner. Idrættens Analyseinstitut.